

OP Ryhmän luotettavan hallinnon periaatteet

Sisällys

1	Asiakirjan perustiedot.....	2
2	Taustaa	3
3	OP Ryhmän luotettavan hallinnon yleisperiaatteet.....	3
4	OP Ryhmän hallinnon järjestäminen	4
4.1	OP Ryhmän rakenne.....	4
4.2	Osuuspankit.....	5
4.3	Keskusyhteisö ja keskusyhteisökonsernin yhtiöt	9
5	Liiketoiminnoista riippumattomat toiminnot.....	9
6	Hallinnon jäsenten sopivuuden ja luotettavuuden (fit and proper) sekä hallinnon monimuotoisuuden varmistaminen	10
7	Eturistiriitojen hallinta	11
8	Palkitseminen.....	11
9	Yritysturvallisuus, tietosuoja ja tietoturvallisuus	11
10	Ulkoistukset.....	12
11	Tietojen julkistaminen.....	12
12	Rikkomuksista ilmoittaminen (ns. whistle blowing)	12

LIITTE

OP Ryhmän hallintorakenne

1 Asiakirjan perustiedot

Luokka	1. Ohjeen antaminen perustuu TYL 17 §:ään.
Kohderyhmä	Kaikki OP Ryhmän yhteisöt
Tarkoitus	Periaatteissa linjataan OP Ryhmän yhteisöjen hallinnon järjestäminen hallinnon luotettavuuden näkökulmasta. Luotettavan hallinnon periaatteet velvoittavat kaikkia OP Ryhmän yhteisöjä, ellei asianomaisessa ohjeen kohdassa ole rajattu sen soveltamista joltain osin, tai ellei kohdassa erikseen mainita, että kyseessä on suositus.
Tausta	OP Ryhmän luotettavan hallinnon periaatteet ovat osa ryhmän luotettavan hallinnon viitekehystä. Ne linjaavat ryhmän yhteisöjen hallinnon järjestämistä, eturistiriitojen hallintaa, liiketoiminnoista riippumattomien toimintojen organisoimista, yritysturvallisuuden, tietosuojan ja tietoturvan järjestämistä, ulkoistusten hallintaa, tietojen julkistamista sekä rikkomusten ilmoittamiseen käytettävää riippumatonta ilmoituskanavaa koskevat yleiset periaatteet. Periaatteet koskevat soveltuvin osin kaikkia OP Ryhmän yhteisöjä. Ryhmän yhteisöjen ulkomailta toimivat sivukonttorit ja tytäryhtiöt noudattavat näitä periaatteita ottaen lisäksi huomioon paikallisen lainsäädännön asettamat rajoitteet ja paikallisen sääntelyn mahdolliset ankarammat vaateet.
Päivitystiheys	Periaatteiden ajantasaisuus tarkistetaan säännöllisesti ja niitä päivitetään tarvittaessa.
Jatkotoimenpiteet	OP:n yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen hallitukset merkitsevät periaatteet tiedoksi ja niissä yhteisöissä, joissa on hallintoneuvosto, vievät ne tiedoksi myös hallintoneuvostolle. Osuuspankkien yhteenliittymään kuulumattomissa OP Ryhmän yhteisöissä hallitus vahvistaa periaatteet. Ryhmän yhteisöt voivat tarvittaessa laatia omia, ryhmätason ohjeistusta tarkentavia ohjeitaan. Yhteisöt päivittävät tällöin omat ohjeensa säännöllisesti vastaamaan ryhmätason ohjeistusta.
Hyväksyjä ja pvm	OP Osuuskunnan hallitus 17.3.2020 OP Osuuskunnan hallintoneuvosto hallinnon monimuotoisuutta koskevien kohtien osalta 19.3.2020
Katselmointipäivä	20.1.2020
Jatkovaltuutus	
Valmisteluorganisaatio	Keskusyhteisön laki ja compliance, perintä ja luotonvalvonta ja talousrikollisuuden torjunta / Ryhmän lakiasiat / Corporate Governance
Yhteyshenkilöt	Eeva Lipasti puh. 010 252 2244 eeva.lipasti@op.fi Merita Forsström, puh. 010 252 4006, merita.forsstrom@op.fi Jenni Pátková puh. 010 252 5457, jenni.patkova@op.fi
Turvaluokitus	OP-Sisäinen
Merkittävimmät päivitysmuutokset	OP:n Keskusyhteisön hallintorakenteeseen tehtyjen muutosten sekä osuuspankeissa vuonna 2019 toteutetun sääntömuutoksen huomioiminen ohjeessa. Lisäksi päivityksessä on huomioitu valmisteilla olevasta ohjekehikosta johtuvat muutokset.

2 Taustaa

OP Ryhmässä toimitaan ryhmän arvojen – ihmisläheisyys, vastuullisuus ja yhdessä menestyminen – sekä OP Ryhmän hyvän liiketavan periaatteiden mukaisesti. Ryhmän arvoja ja hyvän liiketavan periaatteita toteutetaan osaltaan järjestämällä ryhmän ja sen jokaisen yhteisön hallinto luotettavasti. Luotettavan hallinnon järjestämisen perimmäisenä tavoitteena on varmistaa toiminnan vakaus ja jatkuvuus ja näin edistää ryhmän omistaja-asiakkaiden etua.

OP Ryhmällä on sen toiminnan laatuun, laajuuteen ja monimuotoisuuteen nähden kattavat ja oikeasuhteiset hallinto- ja ohjausjärjestelmät, joilla varmistetaan koko OP Ryhmän ja siihen kuuluvien yhteisöjen johtaminen tehokkaasti ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti, ja siten, että hallintoelimet voivat tehokkaasti valvoa johtamista. Ryhmän yhteisöjen hallintoelimet arvioivat säännöllisesti hallinto- ja ohjausjärjestelmien tehokkuutta ja ryhtyvät toimenpiteisiin mahdollisten puutteiden korjaamiseksi.

3 OP Ryhmän luotettavan hallinnon yleisperiaatteet

Luotettavaan hallintoon kuuluu, että OP Ryhmässä kokonaisuutena ja sen yhteisöissä

- on dokumentoitu organisaatorakenne, jossa valta-, vastuu- ja raportointisuhteet ovat selkeät
- hallintoelimet ovat monimuotoisia; niiden jäsenillä on monipuolisesti osaamista ja kokemusta, sukupuolten ja eri ikäryhmien edustus hallintoelimissä on riittävä ja alueellinen edustavuus toteutuu
- hallintoelimet arvioivat säännöllisesti toimintaansa
- ylimpään ja toimivaan johtoon kuuluvat henkilöt ovat luotettavia, tehtävään sopivia ja ammattitaitoisia
- eturistiriitatilanteet hallitaan
- riskienhallinta, compliance-toiminta ja sisäinen tarkastus on järjestetty liiketoiminoista riippumattomasti
- palkitsemisen periaatteet tukevat tavoitteiden saavuttamista eivätkä houkuttele ottamaan linjattua riskinottoa suurempaa riskiä taikka kannusta toimimaan eturistiriitoja koskevien periaatteiden vastaisesti taikka johda asiakkaan edun vastaiseen toimintaan
- toiminta on läpinäkyvää ja avointa ja toiminnan luotettavuuden näkökulmasta olennaiset tiedot julkistetaan
- yritysturvallisuuden, tietosuojan ja tietoturvallisuuden varmistaminen ovat olennainen ja erottamaton osa toimintaa
- toimintoja ulkoistettaessa varmistetaan, että ulkoistettuun toimintaan liittyvä riskienhallinta ja valvonta on järjestetty asianmukaisesti
- henkilöstöllä on mahdollisuus ilmoittaa havaitsemistaan rikkomuksista riippumatonta kanavaa käyttäen

Nämä periaatteet linjaavat OP Ryhmän hallinnon järjestämisen keskeiset toimintatavat luotettavuuden näkökulmasta.

Luotettavan hallinnon periaatteita täydentävät keskusyhteisön vahvistamat/antamat periaatteet ja ohjeet koskien

- sisäistä valvontaa
- riskinottoa ja riskienhallintaa
- compliance-toimintaa
- eturistiriitojen hallintaa ja korruption estämistä
- johdon ja hallinnon nimitys- ja FAP-arviointimenettelyä
- yritysturvallisuutta
- tietoturvaa ja tietosuojaa

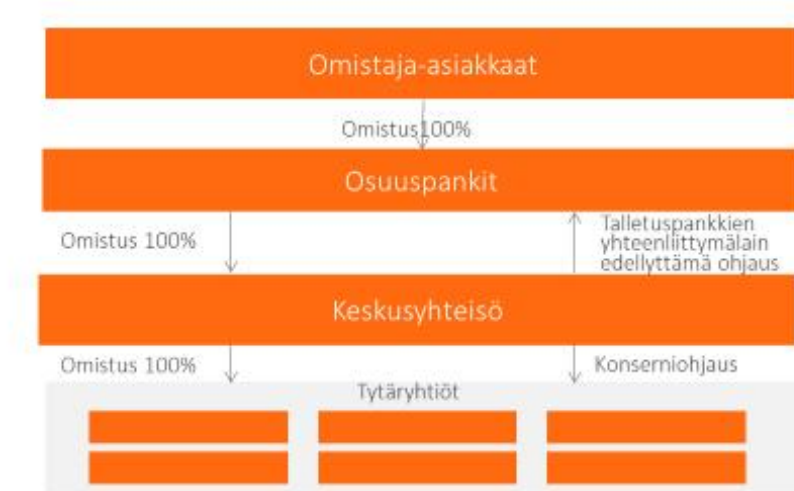
- sisäpiiriä ja kaupankäyntiä
- ulkoistusten hallintaa

4 OP Ryhmän hallinnon järjestäminen

4.1 OP Ryhmän rakenne

OP Ryhmän muodostavat ryhmään kuuluvat itsenäiset osuuspankit ja niiden omistama keskusyhteisö OP Osuuskunta tytär- ja lähiyhteisöineen. Jäsenluottolaitoksiin kuuluvien luotto- ja rahoituslaitosten lisäksi OP Ryhmään kuuluu myös muita yrityksiä. Näistä merkittävimpiä ovat ryhmään kuuluvat vakuutusyhtiöt, joiden kanssa yhteenliittymä muodostaa rahoitus- ja vakuutusryhmittymän. Lisäksi ryhmään kuuluu sairaalatoimintaa harjoittava Pohjola Terveys Oy.

OP Ryhmä

Keskusyhteisöllä on OP Ryhmän tehokkaan riskienhallinnan mahdollistava luotettava hallinto sekä toimintaan nähden riittävä valvonta sekä riittävät riskienhallintajärjestelmät. Keskusyhteisö antaa jäsenluottolaitoksille ja keskusyhteisökonserniin kuuluville yhteisöille ohjeet niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi tarvittavista laadullisista vaatimuksista ja riskien hallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta, sekä yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamisesta yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa, ja valvoo ohjeiden noudattamista.

OP Ryhmän yhteisöissä hallitus huolehtii hallinnon ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä ja vastaa siitä, että yhteisölle on vahvistettu selkeä organisaatorakenne ja valta-, vastuu- ja raportointisuhteet on määriteltä ja dokumentoitu. Hallituksen tulee myös säännöllisesti arvioida organisaation ja raportoinnin toimivuutta, ja sen tulee viipymättä toteuttaa toimenpiteet mahdollisten puutteiden korjaamiseksi.

Ryhmän yhteisöissä hallitus varmistaa, että yhteisöllä on riittävät sisäistä valvontaa, riskienhallintaa ja compliance-toimintaa koskevat menettelytavat ja toimintaohjeet, vastaa riskienhallintajärjestelmien riittävyydestä, vahvistaa liiketoiminnan tavoitteet ja riskinkantokykyä ja eri riskilajeja koskevat riskirajat sekä valvoo ja seuraa säännöllisesti yhteisön liiketoimintaa, riskinkantokykyä ja riskiasemaa.

Ryhmän yhteisöissä toimiva johto vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta sovittujen periaatteiden ja toimintaohjeiden mukaisesti ja raportoi hallitukselle säännöllisesti yhteisön liiketoiminnasta, riskinotto- ja riskiasemasta. OP Ryhmän

keskusyhteisössä hallintoneuvoston osuuskuntalain mukaisena tehtävänä on valvoa hallituksen ja pääjohtajana toimivan toimitusjohtajan hoitamaa ja vastuulla olevaa keskusyhteisön hallintoa. Myös osuuspankeissa hallintoneuvosto valvoo osuuskuntalain edellyttämällä tavalla hallituksen ja toimitusjohtajan johtamaa pankin hallintoa (hallintoneuvoston yleinen valvontavelvollisuus).

Keskusyhteisössä ja osuuspankeissa hallitus ja hallintoneuvosto ja ryhmän muissa yhteisöissä hallitukset arvioivat säännöllisesti kokoonpanoan ja työskentelyään (kollektiivinen arviointi).

4.2

Osuuspankit

Osuuspankkien hallintorakenne perustuu lainsäädäntöön ja keskusyhteisön antamien mallisääntöjen pohjalta vahvistettuihin sääntöihin ja ohjesääntöön, joissa hallintoelinten tehtävät on määritelty. Osuuspankkien sääntöjen rekisteröinnin edellytyksenä on, että keskusyhteisö on hyväksynyt pankin säännöt. Yksittäinen osuuspankki ei voi ilman keskusyhteisön hyväksyntää poiketa mallisäännöissä määritellystä hallintorakenteesta.

Osuuspankkeja koskevia periaatteita sovelletaan keskusyhteisökonserniin kuuluvaan Helsingin Seudun Osuuspankkiin vain soveltuvien osien johtuen poikkeavasta omistusrakenteesta.

Osuuspankeissa jäsenet käyttävät päätösvaltaansa osuuskunnan kokouksessa tai omistaja-asiakkaiden valitsemassa edustajistossa. Edustajistomalli on osuuspankeille suositeltava hallintomalli. Edustajistopohjaisessa järjestelmässä jokaisella omistaja-asiakkaalla on mahdollisuus äänestää vaaleissa, mikä aktivoi omistaja-asiakkaita ja edistää siten osuuspankin omistaja-asiakkaiden vaikutusmahdollisuuksia.

Osuuspankin mallisääntöjen mukaan vaalikelpoinen edustajiston vaaleihin on hyvämaineinen, osuuspankin palveluita käyttävä omistaja-asiakas, joka ei saa olla pankin tai sen konserniin kuuluvan yhteisön palveluksessa. Vaalikelpoisia eivät ole osuuspankin hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenet toimiaikanaan ja tehtävän päättymisestä lukien seuraavan viiden vuoden aikana. Sääntömääräys varmistaa, että edustajiston jäsen ei osallistu omaa vastuuvapauttaan tai muutoin oman toimintansa arviointia koskevan asian käsittelyyn ja päätöksentekoon.

Mualla OP Ryhmässä työsuhteessa olevan henkilön sopivuus edustajiston jäseneksi arvioidaan kyseisen henkilön työtehtävän ja aseman perusteella.

Edustajistoon suositellaan valittavaksi jäseniä pankin omistaja-asiakasmäärän mukaan seuraavasti:

Osuuspankissa omistaja-asiakkaita	Edustajistossa jäseniä
25 000 tai enemmän	40 - 60
10 000 - 24 999	30 - 50
5 000 - 9 999	25 - 40
alle 5 000	20 - 35

Edustajiston tai osuuskunnan kokoukset järjestetään siten, että osuuskunnan jäsenet voivat tehokkaasti käyttää siellä oikeuksiaan. Kokoukset järjestetään sellaisessa paikassa ja sellaisena ajankohtana, että mahdollisimman moni edustajiston jäsen/omistaja-asiakas voi

osallistua kokoukseen. Kokoukseen on tietyin edellytyksin mahdollista osallistua myös tietoliikenneyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla ja äänestää postitse.

Osuuskuntalain edellyttämät asiakirjat sekä kokoukseen valmistellut henkilövalinta- ja muut päätösesitykset on sisällytettävä tai liitettävä kokouskutsuun tai pidettävä nähtävillä pankin internet-sivuilla. Myös tieto mahdollisuudesta osallistua kokoukseen teknisen tietoliikenneyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla tai äänestää postitse ilmoitetaan kokouskutsussa. Edustajiston jäsenille tai osuuskunnan kokouksen osanottajille annetaan tarvittaessa lain edellyttämän informaation lisäksi laajempaa tietoa kokouksessa käsiteltävistä asioista.

Pankin toimitusjohtaja, hallintoneuvoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä riittävä määrä hallituksen jäseniä osallistuu edustajiston tai osuuskunnan kokoukseen, jotta kokouksen osanottajilla on mahdollisuus esittää heille kysymyksiä käsiteltävistä asioista. Tilintarkastajan tulee olla läsnä kokouksessa ainakin silloin, kun se on käsiteltävien asioiden vuoksi tarpeellista.

Hallintoneuvosto

Edustajisto tai osuuskunnan kokous valitsee pankille hallintoneuvoston, jonka tehtävänä on valvoa pankin hallituksen ja toimitusjohtajan johtamaa pankin hallintoa. Osuuspankin hallintoneuvosto valitsee pankille hallituksen ja toimitusjohtajan. Hallintoneuvoston puheenjohtajat osallistuvat vähintään kerran vuodessa järjestettävään pankin vakavaraisuuden hallinnan seurantakokoukseen.

Hallintoneuvostoon suositellaan valittavaksi jäseniä pankin omistaja-asiakasmäärän mukaan seuraavasti:

Osuuspankissa omistaja-asiakkaita	Hallintoneuvostossa jäseniä
Yli 25 000	15 - 24
10 000- 24 999	15 - 21
5 000 - 9 999	12 - 18
alle 5 000	9 - 15

Hallintoneuvoston jäsenenä ei osuuspankin sääntöjen voi mukaan toimia osuuspankin hallituksen jäsen. Pankin toimitusjohtaja ei voi toimia hallintoneuvoston jäsenenä toimiaikanaan tai tehtävän päättymisestä seuraavan viiden vuoden aikana. Hallintoneuvoston jäsenenä ei myöskään voi toimia osuuspankin tai sen konserniin kuuluvan yhteisön palveluksessa oleva henkilö. Hallintoneuvoston valvontatehtävästä sekä hallitus- ja toimitusjohtajavalinnoista päättävän elimen roolista johtuen muualla OP Ryhmässä työsuhteessa olevan henkilön hallintoneuvoston jäsenyyttä on riippumattomuusnäkökulmasta arvioitava tapauskohtaisesti ottaen huomioon henkilön asema ja työtehtävät.

Hallintoneuvoston jäsen ei voi sääntöjen mukaan toimia ulkopuolisen, OP Ryhmän kanssa samalla toimialalla (kuten luottolaitokset, vakuutusyhtiöt, sijoituspalveluyritykset, maksulaitokset ja kiinteistövälitysliikkeet) toimivan likeyrityksen hallinnossa, pois lukien OP Ryhmän strategiset yhteistyökumppanit. Hallintoon kuulumisella tarkoitetaan hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenyyksiä sekä toimitusjohtajan tehtäviä.

Hallintoneuvoston jäsenyyden suositeltava enimmäiskesto samassa tehtävässä on yhdeksän (9) vuotta. Eri tehtävinä pidetään hallintoneuvoston jäsenyyttä sekä hallintoneuvoston

puheenjohtajuutta ja varapuheenjohtajuutta. Tehtävän enimmäiskesto koskevan suosituksen tarkoituksena on edistää hallintohenkilöiden tehtäväkiertoa ja sitä kautta kerryttää hallintohenkilöiden monipuolista osaamista eri tehtävissä. Mikäli tehtävän enimmäiskesto täyttyy hallintoneuvoston jäsenen toimikauden kestäessä, hän saa kuitenkin toimia tehtävänsään jäljellä olevan toimikautensa loppuun.

Hallintoneuvoston on vahvistettava osuuspankin ohjesääntö, jossa kirjallisesti määritellään hallituksen ja hallintoneuvoston välinen tehtävänjako. Hallintoneuvosto voi organisoida työskentelyään perustamalla valmistelujaoksen, joka valmistelee hallintoneuvoston kokoukset ja avustaa hallintoneuvostoa sille kuuluvan valvontatehtävän toteuttamisessa.

Hallintoneuvoston nimitysvaliokunta

Hallintoneuvoston jäsenten nimitysten valmistelussa edustajistoa/osuuskunnan kokousta ja hallituksen jäsenten nimitysten valmistelussa hallintoneuvostoa avustaa nimitysvaliokunta, johon kuuluvat hallituksen ja hallintoneuvoston puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat sekä kahdesta neljään edustajiston keskuudestaan valitsemaa jäsentä tai osuuskunnan kokouksen valitsemaa omistaja-asiakasta.

Toimitusjohtajan valintaa varten perustetaan tilapäinen valmisteleva toimikunta, johon kuuluvat pankin hallituksen keskuudestaan valitsemien jäsenten lisäksi hallintoneuvoston puheenjohtajat. Toimitusjohtaja ei ole uuden toimitusjohtajan valintaa valmistelevan toimikunnan jäsen.

Hallintoneuvoston on vahvistettava nimitysvaliokunnan keskeiset tehtävät ja toimintaperiaatteet kirjallisessa työjärjestyksessä.

Valiokunnalla ei ole itsenäistä päätösvaltaa, vaan se raportoi työstään hallintoneuvostolle.

Hallitus

Osuuspankin hallituksen tehtävänä on osuuspankin toiminnan johtaminen lainsäädännön, osuuspankin sääntöjen, osuuspankin ohjesäännön ja keskusyhteisön vahvistamien ohjeiden mukaisesti. Hallituksen toimivaltaan kuuluvat asiat, jotka eivät lain ja pankin sääntöjen mukaan kuulu toimitusjohtajalle, hallintoneuvostolle taikka edustajistolle tai osuuskunnan kokoukselle. Hallituksella on erityinen velvollisuus valvoa pankin etua ja edistää sen kehitystä.

Hallitus vastaa mm.

- valvonnan ja valvontajärjestelmien riittävydestä ja luotettavuudesta toimitusjohtajan ja pankin muun toimivan johdon osalta ja valvoo toimitusjohtajan hoitamaa pankin hallintoa
- luottolaitostoimintaa koskevan sääntelyn sekä OP Ryhmän yhteisten toimintaperiaatteiden sekä keskusyhteisön antamien ohjeiden noudattamisesta.

Hallituksen jäsenlukumäärän tulee olla sellainen, että hallitustyöskentely on tehokasta ja hallituksessa on kokonaisuutena riittävästi asiantuntemusta. Hallitukseen suositellaan valittavaksi 3-7 jäsentä.

Enemmistö osuuspankin hallituksen jäsenistä tulee olla riippumattomia pankista. Jäsenyyden enimmäiskesto osuuspankin hallituksessa on 12 vuotta. Enimmäiskeston päättymisen jälkeen henkilö ei voida enää pitää riippumattomana jäsenenä.

Jos hallituksen enemmistön riippumattomuusedellytyksen täyttäminen johtaisi tilanteeseen, jossa hallitukseen tulisi kerralla liikaa vaihtuvuutta ja se siten vaikeuttaisi tai vaarantaisi hallitustyöskentelyä, voidaan hallituksen jäsenten enemmistön riippumattomuudesta poiketa.

Poikkeaminen edellyttää, että hallituksen uudistamisesta on olemassa kirjallinen suunnitelma, jonka mukaan hallituksen uudistaminen tehdään hallitusti ja porrastetusti lähivuosien hallitusvalinnoissa. Poikkeama riippumattomuusedellytyksestä on aina myös perusteltava ja tuotava esille seuraavassa osuuspankin hallinto- ja ohjausjärjestelmää koskevassa selvityksessä.

Hallituksen jäsenen riippumattomuus arvioidaan valinnan yhteydessä, ja silloin, kun hallituksen jäsenen riippumattomuutta koskevat seikat muuttuvat. Hallituksen jäsenen on ilmoitettava sellaisista seikoista, joilla on merkitystä riippumattomuuden arvioinnissa.

Osuuspankin tai sen konsernin palveluksessa oleva muu henkilö kuin osuuspankin toimitusjohtaja ei saa toimia hallituksen jäsenenä. Toimitusjohtaja ei kuitenkaan saa toimia hallituksen jäsenenä viiden vuoden aikana tehtävänsä päättymisestä lukien. Hallituksen jäsen ei voi sääntöjen mukaan toimia ulkopuolisen, OP Ryhmän kanssa samalla toimialalla (kuten luottolaitokset, vakuutusyhtiöt, sijoituspalveluyritykset, maksulaitokset ja kiinteistönvälitysliikkeet) toimivan liikeyrityksen hallinnossa, pois lukien OP Ryhmän strategiset yhteistyökumppanit. Hallintoon kuulumisella tarkoitetaan hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenyyksiä sekä toimitusjohtajan tehtäviä.

Osuuspankin hallitus pitää vähintään kerran vuodessa pankin riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan seurantakokouksen. Kokoukseen kutsutaan hallituksen jäsenten lisäksi hallintoneuvoston puheenjohtajat, tilintarkastaja, ja pankille nimetty keskusyhteisön Vähittäispankkitoiminnan ohjauksen yhteyspäällikkö. Kokouksen tarkoituksena on varmistaa, että pankin ylimmällä johdolla on kattava kokonaiskuva pankin riskeistä, riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan tilasta ja kehityksestä sekä pankin toiminnan vaatimustenmukaisuudesta. Kokonaiskuva antaa pohjan hallituksen linjaaville päätöksille, jotka ohjaavat pankin liiketoimintaa ja riskien- ja vakavaraisuuden hallintaa. Hallintoneuvoston edustajat toteuttavat kokouksessa hallintoneuvostolle kuuluvaa yleistä valvontavelvollisuutta.

Koska hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa hallitusta, hallintoneuvoston puheenjohtaja voi osallistua riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan kokousten lisäksi muihin hallituksen kokouksiin niiden asioiden käsittelyn aikana, jotka ovat pankin toiminnan kannalta tärkeitä tai laajakantoisia tai kohdistuvat pankin valvontaan. Hallintoneuvoston puheenjohtaja ei kuitenkaan voi osallistua hallituksen päätöksentekoon.

Hallituksen tarkastusvaliokunta

Hallitus voi valita keskuudestaan tarkastusvaliokunnan avustamaan sitä valvontatehtävän hoitamisessa. Tarkastusvaliokunnan jäsenten tulee olla riippumattomia pankista. Tarkastusvaliokuntaan valitaan vähintään kaksi ja enintään neljä jäsentä. Tarkastusvaliokunnan jäsenillä tulee olla tehtävänsä riittävä asiantuntemus. Toimitusjohtaja ei voi olla tarkastusvaliokunnan jäsen.

Toimitusjohtaja

Osuuspankin toimitusjohtajan valitsee pankin hallintoneuvosto.

Mikäli toimitusjohtaja kuuluu pankin hallitukseen, hän ei toimi sen puheenjohtajana tai varapuheenjohtajana.

Osuuspankin toimitusjohtaja hoitaa pankin päivittäistä hallintoa lainsäädännön ja ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtaja vastaa siitä, että pankin toiminta on hallituksen vahvistaman strategian, toimintasuunnitelman ja ryhmän ohjeiden mukaisesti tehokasta ja kannattavaa, toimintaympäristön muutoksiin sopeutuvaa ja riskeiltään hallittua. Toimitusjohtaja raportoi säännöllisesti hallitukselle pankin toiminnasta.

Toimitusjohtajalla voi olla apunaan johtoryhmä, jolla ei ole virallista yhtiöoikeudellista asemaa eikä muodollista päätösvaltaa.

4.3 Keskusyhteisö ja keskusyhteisökonsernin yhtiöt

OP Osuuskunta toimii OP Ryhmän keskusyhteisönä ja keskusyhteisökonsernin emoyhteisönä.

Ylintä päätösvaltaa keskusyhteisössä käyttää osuuskunnan kokous, joka valitsee keskusyhteisön hallintoneuvoston jäsenet. Hallintoneuvoston osuuskuntalain mukaisena yleisenä tehtävänä on valvoa, hallituksen valvontavelvollisuutta kuitenkin rajoittamatta, hallituksen ja pääjohtajana toimivan toimitusjohtajan hoitamaa ja vastuulla olevaa keskusyhteisön hallintoa.

Hallintoneuvosto valitsee keskusyhteisön hallituksen jäsenet ja nimittää OP Ryhmän pääjohtajana toimivan toimitusjohtajan ja pääjohtajan sijaisen. Hallituksen jäsenten ja pääjohtajan valinnassa hallintoneuvostoa avustaa hallintoneuvoston nimitystoimikunta, johon kuuluvat OP Ryhmän nimitystoimikunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, hallintoneuvoston puheenjohtaja ja ensimmäinen varapuheenjohtaja sekä hallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja.

Keskusyhteisön hallitus ohjaa ja valvoo keskusyhteisön, keskusyhteisökonsernin ja OP Ryhmän toimintaa hallintoneuvoston ohjeiden mukaisesti sekä huolehtii keskusyhteisön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä lainsäädännön ja viranomaisten antamien määräysten ja päätösten mukaisesti. Hallitus vastaa siitä, että keskusyhteisön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti. Lisäksi hallitus valvoo, että keskusyhteisöä, keskusyhteisökonsernia, yhteenliittymää ja koko OP Ryhmää hoidetaan luotettavasti, tehokkaasti ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti ja että keskusyhteisö, sen tytäryritykset ja yhteenliittymään kuuluvat muut yritykset toimivat niitä koskevan lainsäädännön, viranomaisten määräysten ja päätösten, sääntöjensä, tai yhtiöjärjestystensä ja hallintoneuvoston ja hallituksen vahvistamien periaatteiden ja ohjeiden mukaisesti.

Hallitusta avustaa sen tehtävissä tarkastusvaliokunta, riskivaliokunta ja nimitys- ja palkitsemisvaliokunta.

Johtokunta toimii keskusyhteisön johtoryhmänä ja pääjohtajan tukena keskusyhteisön ja sen konsernin johtamisessa, strategisten linjausten valmistelussa, merkittävien tai luonteeltaan periaatteellisten operatiivisten asioiden valmistelussa ja toimeenpanossa sekä sisäisen valvonnan, compliance-toiminnan ja riippumattoman riskienhallinnan toimivuuden varmistamisessa.

Johtokunta huolehtii keskusyhteisön ja sen konsernin kokonaisohjauksesta siten, että tulos- ja muut tavoitteet saavutetaan strategiaa ja toimintaperiaatteita noudattaen. Johtokunta toimii myös eri toimintojen ja liiketoimintasegmenttien johdon informointi- ja koordinointieliimenä.

5 Liiketoiminnoista riippumattomat toiminnot

Riskienhallinta ja compliance -toiminta ja sisäinen tarkastus organisoidaan OP Ryhmän yhteisöissä liiketoiminnoista riippumattomaksi noudattaen kolmen puolustuslinjan periaatetta. Ensimmäisen puolustuslinjan muodostaa liiketoiminnassa toteutettava operatiivinen riskienhallinta, toisen puolustuslinjan riippumaton riskienhallintatoiminto ja compliance -toiminto ja kolmannen puolustuslinjan sisäinen tarkastus.

Osuuspankeissa riskienhallinta järjestetään johtokunnan tai sen valtuuttamana riskienhallintatoimikunnan vahvistaman Riskienhallinnan tehtävät ja organisointi -kuvauksen edellyttämällä tavalla. Aluepankeissa edellytetään pääsääntöisesti olevan erillinen riippumaton

riskienhallintatoiminto. Osuuspankeissa riskienhallintaan ja compliance -toimintaan liittyvien tehtävien toteuttamista tuetaan myös keskusyhteisön Vähittäispankkitoiminnan tuen tarjoaman palvelun avulla.

Keskusyhteisön yhteisössä riippumattomalle riskienhallinnalle (II-puolustuslinja) kuuluvat tehtävät hoidetaan keskitetysti keskusyhteisön Riskienhallinta-organisaatiossa, joka toimii liiketoiminnoista riippumattomasti. Riskienhallintajohtajalla ja muilla riskienhallinnassa työskentelevillä johtajilla ei ole tehtäviä, jotka vaarantaisivat heidän riippumattomuutensa suhteessa niihin liiketoimintoihin, joita he valvovat.

Compliancalle kuuluvat tehtävät hoidetaan liiketoiminnasta riippumattomasti Group Compliance Officerin työnjohdossa. Group Compliance Officerilla ei ole tehtäviä, jotka vaarantaisivat hänen riippumattomuutensa suhteessa liiketoimintoihin.

Keskusyhteisön riskienhallinta ja compliance raportoivat säännöllisesti hallituksen riskivaliokunnalle. Compliance raportoi tämän lisäksi säännöllisesti myös hallituksen tarkastusvaliokunnalle.

Keskusyhteisössä toimiva sisäinen tarkastus hoitaa keskitetysti OP Ryhmän yhteisöjen sisäisen tarkastuksen tehtävät. Ryhmän sisäisestä tarkastuksesta vastaava johtaja raportoi Sisäisen tarkastuksen havainnoista johtokunnalle ja hallituksen tarkastusvaliokunnalle.

6

Hallinnon jäsenten sopivuuden ja luotettavuuden (fit and proper) sekä hallinnon monimuotoisuuden varmistaminen

Hallintoelinten kokoonpanoa tulee suunnitella pitkäjänteisesti. Tehokas työskentely hallintoelimissä edellyttää, että hallintoelimissä on riittävästi monipuolista asiantuntemusta, osaamista ja kokemusta. Yksittäisen jäsenen asiantuntemuksen, osaamisen ja kokemuksen lisäksi hallintoelimen kokoonpanoa tarkastellaan myös hallintoelimen jäsenten asiantuntemuksen, osaamisen ja kokemuksen summana. Hallintoelimellä on kokonaisuutena oltava sen tehtävän hoitamisen edellyttämä asiantuntemus, osaaminen ja kokemus.

Kaikkien OP Ryhmässä toimivien henkilöiden tulee olla luotettavia, sopivia ja ammattitaitoisia, jotta asiakkaiden, omistajien, markkinoiden ja valvontaviranomaisten luottamus OP Ryhmän toimintaan säilyy kaikissa olosuhteissa. Johtamisesta ja keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden osalta kyse on myös hallinnon luotettavuudesta, joka on keskeinen edellytys toimiluvanvaraiselle toiminnalle.

OP Ryhmässä johtamisesta sekä keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden luotettavuus, sopivuus ja ammattitaito varmistetaan aina valittaessa henkilö tehtävään ja sen jälkeen säännöllisesti vuosittain. Fit & Proper -arvioinnin yhteydessä arvioidaan aina myös hallinnon jäsenten riippumattomuus yhteisöstä eli mahdollisten eturistiriitatilanteiden olemassaolo ja niiden ennaltaehkäiseminen. Riippumattomuuden arvioinnissa on kysymys ta-pauskohtaisesta kokonaisarviosta.

Lisäksi valmisteltaessa hallintoelinten jäsenten valintaa tulee huomiota kiinnittää henkilön hallintoelimen kokoonpanolle tuottamaan lisäarvoon mm. riittävän monimuotoisuuden ylläpitämisessä ja kehittämisessä. Monimuotoisuutta ylläpidetään ja kehitetään varmistamalla valittavien henkilöiden monipuolisen osaamisen ja kokemuksen lisäksi alueellinen edustavuus ja sukupuolten sekä eri ikäryhmien riittävä edustus hallintoelimissä.

Tavoitteena on, että osuuspankkien ja keskusyhteisön hallintoneuvostoissa sekä hallituksissa molemmat sukupuolet ovat edustettuina vähintään suhteessa 60/40 %. Tavoitteen saavuttamiseksi pyritään pitkäjänteisesti varmistamalla, että ehdolla olevista, osaamiseltaan ja kokemukseltaan tasavahvoista henkilöistä ehdolle hallintoelimen jäseneksi asetetaan se, joka edustaa hallintoelimessä vähemmistönä olevaa sukupuolta.

OP Ryhmän yhteisöjen hallintoelinten jäsenet perehdytetään tehtäväänsä riittävällä tavalla. Tätä tuetaan ryhmätasoisella hallinnon osaamisen kehittämisen kokonaisuudella.

7 Eturistiriitojen hallinta

Eturistiriitatilanteiden tunnistaminen ja niiden välttäminen ovat olennainen osa luotettavaa hallintoa. Ryhmän jokaisen yhteisön hallintoon, johtoon ja henkilöstöön kuuluvan tulee toimia yhteisön ja ryhmän eduksi ilman epäasiallisia sivuvaikutteita. Jokainen ryhmän yhteisön hallinnon, johdon ja henkilöstön edustaja on velvollinen omalta osaltaan varmistamaan eturistiriitatilanteiden välttämistä tai asianmukaista hallintaa.

Valittaessa OP Ryhmän yhteisöissä henkilöitä päättäviin asemiin varmistetaan ennen valintaa toteutettavan fit & proper -arvioinnin yhteydessä henkilöiden riippumattomuus yhteisöstä ja tunnistetaan mahdolliset eturistiriidat. Eturistiriitatilanteiden syntymistä päättävässä asemassa olevien tehtävien välillä pyritään välttämään. Jos eturistiriitatilanteen välttäminen ei ole mahdollista, henkilövalinnan yhteydessä suunnitellaan ja dokumentoidaan toimintamallit, joilla eturistiriitatilannetta hallitaan ja valvotaan.

Osuuspankkien hallituksen jäsenet eivät voi toimia OP Osuuskunnan hallituksen jäsenenä, mutta eturistiriitatilanteena ei muuten pidetä osuuspankkien edustajien osallistumista keskusyhteisökonsernin hallintoelimiin tai ohjausryhmiin. Eturistiriitatilanteen ei myöskään katsota syntyvän tilanteessa, jossa keskusyhteisökonsernin tytäryhtiön toimitusjohtajalla on myös ryhmäkohtaisia vastuita. Näissä tilanteissa noudatetaan tavanomaisia jääviyskäytäntöjä.

8 Palkitseminen

OP Ryhmällä on vahvistetut henkilöstöä koskevat toimintaperiaatteet, jotka sisältävät henkilöstösuunnitelman sekä johtamista, esimiestyötä ja henkilöstön kehittämistä koskevat linjaukset ja palkitsemisperiaatteet. Palkitsemisperiaatteiden tulee tukea toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja OP Ryhmän arvojen mukaista toimintakulttuuria. Palkitsemisjärjestelmät rakennetaan siten, että ne eivät houkuttele ei-toivottuihin toimintatapoihin tai riskinottoa koskevia linjauksia suuremman riskin ottamiseen.

Liiketoiminnoista riippumattomaan riskienhallintaan, compliance-toimintoon, sisäiseen tarkastukseen tai ulkoiseen laskentaan osallistuvaa henkilöstöä ei palkita sen liiketoimintalueen taloudellisen tuloksen perusteella, jota he valvovat tai jonka tulosta he laskevat.

9 Yritysturvallisuus, tietosuoja ja tietoturvallisuus

Turvallisuustoiminnalla varmistetaan turvallinen työskentely ja asiointiympäristö henkilöstölle ja asiakkaille, suojataan OP Ryhmän tietoja, toimitiloja, mainetta, liiketoiminnan prosesseja ja palveluita niihin kohdistuvilta riskeiltä. Kokonaisvaltaisella turvallisuustyöllä vahvistetaan toiminnan jatkuvuus ja liiketoiminnan tavoitteiden saavuttaminen.

OP Ryhmän yhteisöissä hallitukset vastaavat siitä, että yhteisöissä noudatetaan yritysturvallisuusperiaatteissa kuvattua yritysturvallisuuden johtamis- ja hallintamallia ja että turvallisuustyöhön on käytettävissä riittävät resurssit. Jokaisella OP Ryhmän osuuspankilla on nimetty turvallisuusvastaava, joka vastaa turvallisuuden ylläpidon ja kehittämisen koordinoimisesta osuuspankissa.

Tietosuoja ja tietoturvallisuus ovat olennainen ja erottamaton osa OP Ryhmän toimintaa ja hyvää tietojenkäsittelytapaa.

Jokainen OP Ryhmän työntekijä on vastuussa siitä, että hän käsittelee henkilötietoja tietosuojalainsäädännön sekä hyvän tiedonhallinta- ja käsittelytavan ja hyvän pankki- ja vakuustustavan mukaisesti varmistaen, ettei yksityisyydensuoja vaarannu.

Ryhmän tietoturvallisuuden toteuma varmistetaan kattavilla teknisillä järjestelyillä, esimiesten suorittamilla valvontatoimenpiteillä sekä tietoturva-auditoinneilla. Mahdollisiin tietoturvaluopoikkeamiin reagoidaan ja ne raportoidaan sovitun toimintamallin mukaisesti. Keskusyhteisökonsernin Yritysturvallisuus tuottaa ryhmän ylimmälle johdolle säännönmukaista riskitilannekuvaa ryhmän tietoturvallisuutta ja -suojaa vaarantaneista tilanteista. Yritysturvallisuuden ohjauksesta vastaavat toiminnot ylläpitävät ryhmän turvallisuuden johtamis- ja hallintamallia sekä antavat tarkemmat hallintakuvaukset ja soveltamisohjeet ryhmän tietoturvallisuuden toimeenpanosta, varmistamisesta sekä mahdollisten tietoturvapoikkeama- ja väärinkäytöstilanteiden hallinnasta.

10 Ulkoistukset

Toimintojen ulkoistamisen tavoitteena on parantaa OP Ryhmän strategisten ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamista sekä kilpailukykyä. Tämä voi toteutua esimerkiksi toiminnan tehostumisen, toimintavarmuuden ja asiakaskokemuksen parantumisen, joustavuuden lisääntymisen tai palveluntarjoajan erityisosaamisen seurauksena. Ulkopuolisen palveluntarjoajan toimintatapojen on oltava yhdenmukaiset OP Ryhmän arvojen ja eettisten periaatteiden kanssa. Palveluntarjoajan on sitouduttava noudattamaan OP:n toimittajan vastuullisuusvaatimuksia tai todentamaan, että sen toimintatapa on vähintään vastuullisuusvaatimustemme tasolla.

Vastuu ulkoistetusta toiminnasta säilyy aina viime kädessä ulkoistavalla taholla, eikä sitä voi siirtää palveluntarjoajalle. Ylin ja toimiva johto eri liiketoiminta-alueilla, toiminnoissa ja yhteisöissä vastaa siitä, että ulkoistus on huolella suunniteltu ja juridisesti pitävin sopimuksin toteutettu. Ulkoistava yhteisö vastaa myös ulkoistusta koskevien lainsäädännöllisten ja valvovan viranomaisen vaatimusten sekä ryhmän menettelytapojen noudattamisesta ja ulkoistetun toiminnon riskienhallinnan ja valvonnan järjestämisestä.

11 Tietojen julkistaminen

OP Ryhmän ulkoisessa tiedottamisessa noudatetaan vahvistettua tiedotuspolitiikkaa, jonka mukaisesti tiedot keskusyhteisöstä ja sen konserniin kuuluvista yhtiöistä julkistetaan. Tiedotuspolitiikan mukaisesti internetsivuilla julkaistaan vuosittain selvitys OP Ryhmän selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä (Corporate Governance Statement) sekä OP Ryhmän palkka- ja palkkioselvitys.

Osuuspankki julkaisee verkkosivuillaan hallinto- ja ohjausjärjestelmää koskevan selvityksen. Selvitykseen sisältyy kuvaus osuuspankin hallinnon toiminnasta sekä selostus hallinnolle asetettujen vaatimusten noudattamisesta. Selvityksessä mainitaan myös osuuspankin hallintohenkilöiden, toimitusjohtajan sekä muiden avainhenkilöiden tarvittavat henkilötiedot, hallituksen jäsenten riippumattomuutta ja kokouksiin osallistumista koskevat tiedot, hallinto-henkilöitä koskevat palkkiotiedot, toimitusjohtajan irtisanomisaika, irtisanomisajan palkka sekä muut tehtävän päättyessä maksettavat etuudet.

Osuuspankin hallitus käsittelee hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää koskevan selvityksen. Selvitys annetaan vuosittain kalenterivuodesta kerrallaan ja laaditaan käyttäen OP Ryhmän mallipohjaa.

12 Rikkomuksista ilmoittaminen (ns. whistle blowing)

OP Ryhmässä ylläpidetään järjestelmää, jonka kautta on mahdollista tehdä ilmoituksia epäillyistä säännösten ja määräysten rikkomuksista. Compliance-toiminto vastaa OP Ryhmän whistle blowing -prosessista. Ilmoitus voi myös koskea OP Ryhmän arvojen vastaista toimintaa.

Ilmoituksen perusteella ryhdytään välittömästi toimiin asian selvittämiseksi. Tehdyt ilmoitukset käsitellään luottamuksellisina. Ilmoituksen tekijän halutessaan ilmoittamat ja ilmoituksen

kohteena olevan henkilön henkilötiedot pidetään salassa ja ne säilytetään lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Pääsy ilmoituksen tekijän ja ilmoituksen kohteena olevan henkilön henkilöllisyyttä sekä ilmoituksen sisältöä koskeviin tietoihin on rajattu Group Compliance Officeriin ja henkilöihin, joiden hänen arvionsa mukaan on välttämätöntä selvittää asiaa.

Liite

